

RIKSDAGENS REVISORERS
BERÄTTELSE

OM DEN ÅR 1948 AV DEM VERKSTÄLLDA GRANSKNING

AV

RIKSGÄLDSKONTORETS

TILLSTÅND OCH FÖRVALTNING

FÖR TIDEN

1 JULI 1947—30 JUNI 1948

M. M.

STOCKHOLM 1949

ISAAC MARCUS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

488555

Innehållsförteckning.

	Sid.
Ingress	5
Riksgäldskontorets balansräkning.....	6
Statsregleringsfonden.....	8
Specifikation av riksdags- och revisionskostnader.....	8
Riksgäldsfonden.....	10
Motorvagnslånefonden	11
Sekundärlånefonden för jordbrukare	11
Lånefonden för den mindre skeppsfarten	11
Sekundärlånefonden för rederinäringen	12
Fonden för låneunderstöd	12
Pensionsfonden för vissa riksdagens verk	13
Fonden för förlag till statsverket	13
Fonden för kreditgivning till utlandet.....	13
Fonden för anordnande av spannmålslagerhus och kylhus	14
Fonden för varukredit	14
Fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster	14
Angående ansvarsfrihet för fullmäktige m. m.	14
Lappmarks ecklesiastikfond	15
Vissa å fonden för förlag till statsverket redovisade lånebelopp	17

Undertecknade av innevarande års riksdag utsedda revisorer, vilka enligt föreskriften i riksdagsordningens 72 § den 16 sistlidna september påbörjat och innevarande dag fullbordat granskningen av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning, få härmed avgiva den berättelse därom, som i 6 § av den för riksdagens revisorer gällande instruktionen finnes föreskriven.

Vid revisionsförrättningens början fingo revisorerna från fullmäktige i riksgäldskontoret emottaga deras den 9 sistlidne september dagtecknade berättelse angående kontorets tillstånd och förvaltning.

Enär riksgäldskontorets räkenskaper intill den 1 juli 1947 blivit vid föregående revisionsförrättningar granskade samt riksdagen tillerkänt fullmäktige i riksgäldskontoret full ansvarsfrihet för alla beslut och åtgärder, som finnas antecknade i deras protokoll till och med den 9 januari 1948 hava nu församlade revisorer läst de hos fullmäktige efter sistnämnda dag intill revisionsförrättningens början förda såväl allmänna som särskilda protokoll ävensom granskat riksgäldskontorets huvudbok för budgetåret 1947/48 med därtill hörande verifikationer.

Riksgäldskontorets balansräkning.

Tillgångar:

30 juni 1947		30 juni 1948
	Riksgäldsfonden:	
56 629 423: 31	Uppköpta svenska statsobligationer kronor	57 120 173: 31
—	Från järnvägsstyrelsen övertagna obligationer m. m. »	53 240 166: 10
44 000 282: 86	Fordran hos a.-b. Kreditkassan av år 1922. »	44 000 282: 86
2 879 795: —	Lån till a.-b. Bond. »	2 729 795: —
—	Lån till obligationsföreningar. »	90 000: —
2 742 505: 56	Förskott. »	3 532 673: 33
43 075 000: —	Rörliga krediter. »	61 050 000: —
2 201 006: 47	Garantimedel för Österrikes konver- teringslån 1934/59. »	2 456 276: 71
18 124 876: 50	Fordran hos statsverket för vissa anslagsmedel. »	17 843 546: 10
12 765 864: 70	Fordran för kapitalmedelsåterbetal- ningar. »	28 841 376: 17
5 450 000 000: —	Kassaförstärkning åt statskontoret. . »	5 060 000 000: —
1 556 838: 51	Postgiro. »	1 154 380: 99
15 541 657: 57	Checkräkning. »	20 804 337: 15
3 582: 20	Sparobligationsmedel. »	10 467: 85
505 707: 08	Garantimedel för Sv. frukt- och träd- gårdsodlarnas riksförb. lån. »	505 707: 08
182 000 000: —	Från riksbanken övertagen förlust vid kronans appreciering. »	182 000 000: —
<u>5 832 026 539: 76.</u>	Summa kronor	<u>5 535 379 182: 65.</u>

Statens kapitalfonder:

65 161 423: —	Postverkets fond. kronor	67 983 796: 32
635 115 345: 13	Telegrafverkets fond. »	718 916 936: 03
1 065 090 082: 90	Statens järnvägars fond. »	1 028 476 283: 13
644 920 292: 26	Statens vattenfallsverks fond. »	736 476 392: 73
367 783 578: 07	Domänverkets fond. »	367 262 362: 19
383 079: 81	Fonden för statens reproduktions- anstalt. »	313 979: 81
110 000 000: —	Riksbanksfonden. »	110 000 000: —
20 867 130: 44	Luftfartsfonden. »	19 277 647: 73
294 457 883: 34	Statens allmänna fastighetsfond. ... »	311 067 727: 76
441 964 589: 92	Försvarsväsendets fastighetsfond. ... »	462 147 857: 28
9 141 224: 63	Försvarets bostadsanskaffningsfond. »	9 258 513: 68
32 024 690: 25	Försvarets fabriksfond. »	33 233 924: 29
670 644 431: 12	Statens utlåningsfonder. »	737 927 135: 70

30 juni 1947		30 juni 1948
486 366 936: 07	Fonden för låneunderstöd kronor	605 386 812: 85
273 374 260: 76	Fonden för statens aktier »	299 832 082: 04
931 398 841: 84	{ Folkpensioneringsfonden »	931 404 217: 84
	{ Pensionsfonder » }	
330 484 105: 64	Fonden för förlag till statsverket.. »	311 739 963: 39
	Väg- och vattenbyggnadsväsendets	
44 702 659: 99	förrådsfond »	65 152 375: 92
3 306 584: 60	Fonden för Södertälje kanalverk.. »	3 188 417: 30
1 049 426 275: 80	Fonden för kreditgivning till utlandet »	1 080 676 275: 80
	Fonden för anordnande av spann-	
1 281 175: 99	målslagerhus och kylhus. »	—
2 400 000: —	Jordfonden »	2 400 000: —
6 522 254: 07	Arrendeegnahmefonden »	5 843 925: 40
977 322: 12	Fonden för varukredit »	977 322: 12
—	Statens reservförrådsnämnd. »	97 114 860: 21
<hr/>		
7 487 794 167: 75.	Summa kronor	8 006 058 809: 52.
13 319 820 707: 51.	Totalsumma »	13 541 437 992: 17.

Skulder:

Riksgäldsfonden:

9 373 075 060: 55	Fonderad statsskuld kronor	8 981 275 383: 33
2 046 793 676: 76	Tillfällig statsskuld »	2 505 581 766: 50
11 968 353: 37	Förfallna obligationer »	9 536 573: 48
17 808 079: 40	Förfallna kuponger m. m. »	16 491 140: 36
75 122: 63	Obeställbara räntor m. m. »	145 609: 17
	Kapitalåterbetalningar från sekun-	
12 084 787: 50	därlånefonden för jordbrukare.. »	13 023 782: 91
	Icke disponerade medel: lånefonden	
1 304 250: —	för den mindre skeppsfarten. »	1 320 500: —
	Icke disponerade medel tillhöriga	
1 383 606: 13	motorvagnslånefonden. »	1 434 962: 43
	För mötande av förluster å a.-b.	
	Kreditkassan av år 1922 avsatta	
44 500 000: —	medel »	44 500 000: —
14 901 942: 43	Oreglerade anslagsmedel »	20 579 693: 83
10: —	Diverse oredovisade medel. »	266: —
	Reservförrådsnämndens rörliga kre-	
38 000 000: —	ditkonto »	45 000 000: —
<hr/>		
11 561 894 888: 77.	Summa kronor	11 638 889 678: 01.

Fonden för oreglerade kapitalme-

18 361 330: —	delsförluster kronor	65 302 481: 87
1 739 564 488: 74	Statens eget kapital. »	1 837 245 832: 29
<hr/>		
13 319 820 707: 51.	Summa kronor	13 541 437 992: 17.

Statsregleringsfonden.

Vid budgetårets ingång uppgingo skulderna till 76 031 kronor källskattemedel. Vid budgetårets utgång voro de 71 971 kronor källskattemedel.

Inkomster:

1945/46		1946/47
20 506 514: 14	Inkomster av statens produktiva fonder kronor	22 214 498: 38
—	Avskrivning av nya kapitalinvesteringar »	—
342 079 891: 76	Uttag å statsverkets checkräkning »	371 763 874: 98
	Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter	» 113 500: —
273 961: 58		
362 860 367: 48.	Summa kronor	394 091 873: 36.

Utgifter:

8 704 513: 18	Riksdagen och dess verk (netto)..... kronor	9 422 671: 59
310 856 171: 72	Riksgäldsfonden	» 310 446 592: 34
212 500: —	Avskrivning av nya kapitalinvesteringar »	62 500: —
	Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster	» 50 000 000: —
22 413 850: —		
20 612 527: 86	Insättningar å statsverkets checkräkning kronor	23 523 320: 86
	Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter	» 574 759: 77
136 835: 72		
362 936 398: 48.	Summa kronor	394 029 844: 56.

Specifikation av riksdags- och revisionskostnader m. m. under budgetåret 1947/48.

Kostnaderna för riksdagen hava uppgått till 4 786 478,⁶² kr., nämligen

1946/47		1947/48
3 346 604: 35	Arvoden till riksdagens ledamöter	kronor 2 309 939: 36
418 871: 14	Reseersättningar till riksdagens ledamöter.. »	672 450: 60
1 008 071: 13	Avlöningar till personal	» 615 336: 32
809 829: 15	Kostnader för riksdagstrycket	» 885 315: 20
25 650: 11	Utgivande av särskilda publikationer	» 24 240: 33
—	Kostnader för riksdagens interparlamentariska grupp	» 26 000: —
254 702: 36	Övriga omkostnader	» 253 196: 81
5 863 728: 24.	Summa kronor	4 786 478: 62.

För Allmänt kyrkomöte finnes upptaget en inkomst av 12 799,⁰¹ kr. och en utgift av 2 075. Dessa poster avse kyrkomötet år 1946 och bero på att reglering av anslaget ej skett förrän under budgetåret 1947/48.

Inkomster av riksdagstryck uppgingo till 48 825,40 kr. och av särskilda publikationer till 427,28 kr.

Kostnaderna för 1947 års statsrevision hava, på sätt nedanstående specifikation utvisar, uppgått till:

1946/47		1947/48
14 152: —	Arvoden till revisorerna kronor	37 140: —
78 370: 29	Avlöningar till personal »	83 017: 69
13 936: 35	Omkostnader »	11 325: 30
106 458: 64.	Summa kronor	131 482: 99.

Kostnaderna för riksgäldskontoret hava under budgetåret uppgått till:

968 449: 37	Avlöningar kronor	1 257 390: 74
327 756: 05	Kostnader vid emission av statslån m. m. »	1 825 349: 51
222 054: 32	Övriga omkostnader »	154 773: 03
1 518 259: 74.	Summa kronor	3 237 513: 28.

Kostnaderna för riksdagens ekonomibyrå hava under budgetåret uppgått till:

59 834: 22	Avlöningar kronor	315 730: 38
155 672: 95	Omkostnader »	247 482: 93
215 507: 17.	Summa kronor	563 213: 31.

Kostnaderna för riksdagsbiblioteket hava under budgetåret utgått med nedanstående belopp:

82 612: 26	Avlöningar kronor	129 336: 80
16 869: —	Omkostnader »	13 513: 88
36 936: 36	Bokinköp och bokbindning »	42 536: 58
—	Installation av bokhyllor samt hyllinredning m. m. »	2 625: —
136 417: 62.	Summa kronor	188 012: 26.

Övriga utgifter för riksdagen och dess verk utgöras av:

77 049: 23	Justitieombudsmannen och hans expedition kronor	102 703: 36
97 569: 30	Militieombudsmannen och hans expedition. »	119 866: 46
98 200: 58	Pensioner åt f. d. befattningshavare m. fl. . »	139 310: 98
29 541: —	Pensioner åt efterlevande till befattningshavare »	41 792: 45
113 500: —	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond »	113 500: —
8 420: 40	Kommittéer och sakkunniga »	7 254: 30
—	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst »	2 267: 59

Totalkostnaden (netto) för riksdagen och dess verk har därmed uppgått till 9 422 671,59 kronor. Efter justering med hänsyn till vad ovan anförts om kyrkomötet blir totalkostnaden 9 433 395,60 kronor.

Riksgäldsfonden.

Inkomster:

1946/47		1947/48
1 605 876: 96	Räntor..... kronor	6 349 441: 61
1 478 224: 03	Uppgäld och kursvinster..... »	5 767 386: 50
338 272: 12	Diverse inkomster..... »	595 008: 09
43 275 223: 70	Återbetalda kapitalmedel..... »	126 892 715: 08
310 856 171: 72	Anslag å driftbudgeten..... »	310 446 592: 34
357 553 768: 53.	Summa kronor	450 051 143: 62.

Utgifter:

300 347 142: 30	Räntor å den fonderade statsskulden kronor	293 703 426: 48
12 691 070: 91	Räntor å den tillfälliga statsskulden »	26 169 152: 56
1 240 331: 62	Kapitalrabatter o. d. »	3 285 849: 50
702 289 774: 34	Kapitalinvesteringar..... »	500 534 861: 43
1 016 568 319: 17.	Summa kronor	823 693 289: 97.

Den fonderade statsskulden uppgick vid budgetårets slut till 8 981 275 383,³³ kronor enligt nedanstående sammanställning.

30 juni 1947		30 juni 1948
7 966 385 400: —	Upptagna obligationslån..... kronor	7 512 570 920: —
135 930 109: 70	Sparobligationer..... »	138 167 145: 60
22 490 737: 52	Rikskonton..... »	25 495 285: 46
456 850 000: —	Statsskuldförbindelser..... »	431 450 000: —
683 752 629: 79	Lån hos statsinstitutioner och fonder »	765 764 850: 49
11 733 494: 54	Av staten övertagna lån..... »	11 894 492: 78
2 392 689: —	Övrig fonderad statsskuld.... »	2 392 689: —
93 540 000: —	Inlåning från sparbanker..... »	93 540 000: —
9 373 075 060: 55.	Summa kronor	8 981 275 383: 33.

Närmare redogörelse för den fonderade statsskulden meddelas i riksgäldskontorets årsbok.

Den tillfälliga statsskulden uppgick vid budgetårets ingång till 2 046 793 676,⁷⁶ kronor, varav 1 350 milj. kronor i skattkammarväxlar, 514 793 676,⁷⁶ kronor i lån hos statsinstitutioner och fonder samt förbindelse å 182 milj. kronor till riksbanken. Vid budgetårets utgång uppgick den tillfälliga statsskulden till 2 505 581 766,⁵⁰ kronor, varav 1 714,² milj. kronor i skattkammarväxlar, 609 381 766,⁵⁰ kronor i lån hos statsinstitutioner och fonder samt förbindelse å 182 milj. kronor till riksbanken.

Såvitt fullmäktiges protokoll utvisa hava de av staten till vissa hypotekskassor m. fl. utfärdade garantiförbindelser, vilka hos riksgäldskontoret redovisas såsom skulder inom linjen, under tid revisionen omfattar icke till någon del tagits i anspråk.

Motorvagnslånefonden.

Den enligt beslut av 1935 års riksdag inrättade lånefonden för anskaffning av motorvagnar m. m. åt enskilda järnvägar visade vid budgetårets ingång en behållning om 1 872 896,¹⁶ kronor, och vid dess utgång om 1 721 100,⁸¹ kronor, varav kapitalfordran hos låntagare 266 436,⁶² kronor och inestående i riksgäldskontoret 1 434 962,⁴³ kronor. Till statsregleringen ha överförts 11 687,⁵³ kronor, samt till statens järnvägars fond 150 569,⁶⁵ kronor.

Sekundärlånefonden för jordbrukare.

Den enligt beslut av 1935 års riksdag inrättade statens sekundärlånefond för jordbrukare visade vid budgetårets ingång tillgångar om 27 896 276,⁶¹ kronor och vid dess utgång av 28 327 583,⁸¹ kronor, varav 14 015 517,⁶³ kronor utgörande kapitalfordran hos låntagare och 14 105 921,⁰⁹ kronor kontant eller inestående i riksgäldskontoret eller bank, vartill komma räntor 206 145,⁰⁹. Under budgetåret ha till statsregleringen överförts 570 471,⁷⁷ kronor medan 62 500 kronor avskrivits. Skulder utgörande avskrivningskonto uppgingo vid budgetårets början till 3 070 500 kronor och vid dess slut 3 133 000 kronor.

Kapitalåterbetalningar under budgetåret uppgingo till 2 138 995,¹⁴ kronor. Under budgetåret har till lånenämnden utbetalats 1 700 000 kronor.

Lånefonden för den mindre skeppsfarten.

Enligt beslut vid 1939 års riksdag inrättades statens lånefond för den mindre skeppsfarten. Till fonden överfördes 3 milj. kronor från rederilånefonden.

Vid budgetårets ingång uppgingo tillgångarna till 1 505 131:59 kronor, varav 195 750 kronor kapitalfordran hos låntagarna och 1 304 250 kronor inestående hos riksgäldskontoret samt räntor 5 131,⁵⁹ kronor. Vid budgetårets utgång uppgingo tillgångarna till 1 504 325,⁰² kronor, varav 179 500 kronor kapitalfordran hos låntagare och 1 320 500 kronor inestående i riksgäldskontoret och räntor 4 325,⁰² kronor. Skulderna, avskrivningskonto, uppgingo till 93 750 kronor vid årets början och slut.

Till statsregleringsfonden ha överförts 8 273,³¹ kronor inbetalda räntor.

Under budgetåret har till lånenämnden utbetalats 10 000 kronor och 26 250 kronor återlämnats.

Sekundärlånefonden för rederinäringen.

Enligt beslut vid 1936 års riksdag skulle från rederilånefonden överföras 2,5 milj. kronor till en ny utlåningsfond, statens sekundärlånefond för rederinäringen. Fondens tillgångar uppgingo vid budgetårets ingång till 2 562 877,77 kronor och vid dess slut till 2 561 548,06 kronor. Under året hava till statsregleringsfonden överförts 67 413,33 kronor utgörande inbetalda räntor. Fonden var vid budgetårets slut i sin helhet utlånad.

Under budgetåret har till lånenämnden utbetalats 520 000 kronor. Å andra sidan har denna inlevererat 420 000 kronor återbetalt kapital.

Fonden för låneunderstöd.

Riksgäldskontorets delfond.

Fondens tillgångar uppgingo vid budgetårets början och slut till

30 juni 1947		30 juni 1948
58 578 778: 87	Utlånta medel kronor	57 284 299: 28
1 178 977: 34	Räntefordringar »	1 153 058: 98
1 937: 69	Övriga fordringar »	674: 08
59 759 693: 90.	Summa kronor	58 438 032: 34.

Fondens skulder uppgingo vid budgetårets början till 2 740 198,23 kronor och vid dess slut till 2 611 072,48 kronor och utgjordes av medel för ännu ej verkställda avskrivningar.

Under året ha till statsregleringsfonden överförts 1 499 035,93 kronor utgörande influtna räntor. Influtna kapitalåterbetalningar 291 250,59 kronor ha tillförts riksgäldsfonden. Till statens järnvägars fond ha överförts järnvägslån till Klintehamn—Roma jvab och Ölands jvab om tillsammans 875 386,20 kronor. Avskrivningar av utlämnade lån ha verkställts med 134 164,05 kronor.

Genom avskrivning eller på annat sätt hava förluster hittills om sammanlagt 90 354 610,89 kronor hos riksgäldskontoret uppkommit å de statslån, som utlämnats till järnvägsaktiebolag. I summan är inräknat även de belopp, till vilka de av staten övertagna järnvägarna bokförts vid överföringen till statens järnvägars fond.

Av de numera till fonden för låneunderstöd överförda lånen till enskilda järnvägar voro

30 juni 1947		30 juni 1948
7 378 035: 13	Icke förfallna kronor	6 292 785: 44
6 962 611: 93	Kapital »	5 894 334: 76
60 442: 80	Ränta »	9 484: 66
354 980: 40	Anståndsrenta »	388 966: 08
826 081: 46	Förfallna »	822 617: 99
96 333: 71	Kapital »	96 333: 71
729 747: 75	Ränta »	726 284: 28
8 204 116: 59.	Summa kronor	7 115 403: 43.

Pensionsfonden för vissa riksdagens verk.

Enligt beslut vid 1939 års riksdag skulle i samband med omläggning av pensionsgrunderna för riksdagens verk de dåvarande tjänstepensionsfonden och familjepensionsfonden kvarstå med det kapitalbelopp, vartill de kunde uppgå vid tiden för den nya ordningens genomförande. Fonderna överfördes i enlighet därmed till den nya Pensionsfonden för vissa riksdagens verk.

Fonden visar vid budgetårets såväl början som slut en behållning av 656 334 kronor 86 öre. Debiterade räntor 21 002,72 kronor ha överförts till statsregleringsfonden.

Fonden för förlag till statsverket

Fonden utvisade vid budgetårets ingång i tillgångar 357 188 254,61 kronor och i skulder 26 655 125,77 kronor. Vid budgetårets utgång uppgingo tillgångarna till 326 437 754,40 kronor och skulderna till 14 650 000 kronor.

Fondens inkomster hava utgjorts av räntor 99 235,72 kronor, omföringar från riksgäldsfonden 2 638 864,13 kronor samt disponerade belopp av å avskrivningskonto avsatta medel.

Fonden har i utgifter haft 12 907 631,85 kronor, varav 123 501,82 kronor utgöras av räntor, som överförts till statsregleringsfonden, 7 769 540,14 kronor av kapitalåterbetalningar samt 5 014 589,89 kronor avskrivningar.

Fonden för kreditgivning till utlandet.

Tillgångarna uppgingo vid årets början till 1 049 426 275,80 kronor. Fondens inkomster utgöras av omföringar från riksgäldsfonden 66 700 000 kronor samt debiterade räntor 19 828 925,75 kronor. Utgifterna ha uppgått till 55 278 925,75 kronor, varav nämnda räntor överförts till statsregleringsfonden och resten återbetalda kapitalmedel till riksgäldsfonden.

Fondens tillgångar uppgingo vid budgetårets utgång till 1 080 676 275,80 kronor fördelade på följande krediter:

1947		1948
154 900 000: —	Danmark kronor	155 850 000: —
5 400 000: —	Etiopien »	6 500 000: —
351 247 000: —	Finland »	356 247 000: —
45 000 000: —	Frankrike »	45 000 000: —
5 000 000: —	Italien »	5 000 000: —
97 200 000: —	Nederländerna »	83 750 000: —
250 396 916: 92	Norge »	250 396 916: 92
85 300 000: —	Polen »	97 050 000: —
42 982 358: 88	Sovjetunionen »	80 882 358: 88
12 000 000: —	Tjeckoslovakien »	—
1 049 426 275: 80.	Summa kronor	1 080 676 275: 80.

Fonden för anordnande av spannmålslagerhus och kylhus.

Fondens nettobehållning uppgick vid budgetårets början till 1 231 175,⁹⁹ kronor, vilken summa redovisats såsom fordran hos lagerhusbyggnadskommisionen, samt kontant behållning eller i bank 84 730,²² kronor.

I inkomster har fonden haft 260 766 kronor och i löpande utgifter 202 797,²⁰ kronor.

Till statsregleringsfonden ha överförts uppkommet överskott 92 699,⁰² kronor.

Under budgetåret ha de statliga lagerhusen försålts till Svenska spannmålsaktiebolaget. Till riksgäldsfonden ha i samband därmed återbetalts kapitalmedel 1 258 000 kronor, varjämte uppkommen kapitalförlust 23 157,⁹⁹ kronor avskrivits.

Fonden för varukredit.

Tillgångarna å fonden uppgingo vid budgetårets såväl ingång som utgång till 1 293 600 kronor, redovisade som kapitalfordran å utlämnade varukrediter och kapitaliserade räntor.

Fonden för oregerade kapitalmedelsförluster.

Fonden visade vid budgetårets ingång en skuld om 18 361 330 kronor. Under budgetåret har fonden i inkomst haft 3 061 360,⁶³ kronor bokförda förluster i olika kapitalfonder och 50 000 000 kronor från statsregleringsfonden överfört belopp för avskrivning av oregerade kapitalmedelsförluster samt i utgifter huvudsakligen avskrivningar om 100 002 512,⁵⁹ kronor. Fonden visar därför vid budgetårets utgång en skuld om 65 302 481,⁸⁷ kronor.

För fondens tillkomst se riksgäldskontorets årsbok år 1938 s. 38.

Angående ansvarsfrihet för fullmäktige m. m.

§ 1.

Lappmarks ecklesiastikfond.

Bland svenska statens inom linjen förda skulder ingår Lappmarks ecklesiastikfond med ett kapitalbelopp av 100 777 kronor 16 öre.

Under § 23 i sin berättelse angående statsverket ha revisorerna lämnat en redogörelse för uppkomsten och utvecklingen av lappmarks ecklesiastikverk och den därtill hörande ecklesiastikfonden, till vilken redogörelse revisorerna hänvisa. Beträffande nämnda fond må här ytterligare anföras följande.

Såsom av redogörelsen framgår utgjordes fonden av medel uppkomna av behållna inkomster av olika slag — bl. a. anslagna räntor och kollektor — som samlats för bestridande av de årliga utgifterna för lappmarks ecklesiastikverk. Sedan kanslistyrelsen, som disponerade de till lappmarks ecklesiastikverk anslagna medlen fr. o. m. år 1834 indragits, upptogs frågan om en ändring av ecklesiastikfondens medelsförvaltning. I statsverkspropositionen till 1834 års riksdag anfördes under tionde huvudtiteln »clerecie och läroverken») bl. a. (s. 22):

För övrigt förekommer härvid, att, enligt vad närmare utvecklas av handlingar, som till statsutskottet överlämnas, Kungl. Maj:t funnit det leda till ordning och förenkling i förvaltningen, att de till ecklesiastikverket i lappmarken anslagna räntor och andra inkomster till statsverket indragas och det i ecklesiastikverkets fond samlade kapital av omkring 60 000 rdr till riksgäldskontoret överlämnas, samt att däremot de av ecklesiastikverkets medel bestridda löner på tionde huvudtiteln uppföras, och den summa, var till, efter avdrag av lönerna, förberörda räntor och inkomster jämte intresset och kapitalet uppgå, särskilt för ecklesiastikverkets utgifter anslås; och Kungl. Maj:t föreslår alltså att denna reglering må vidtagas.

Statsutskottet fann i sitt utlåtande den 3 maj 1834 (nr 88 p. 12) att det skulle lända till statsverkets fördel, om den av Kungl. Maj:t föreslagna regleringen av ecklesiastikverkets inkomster och utgifter ägde rum, samt föreslog i huvudsak

1:o) att ecklesiastikverkets inkomster skulle upptagas och beräknas bland statsverkets inkomster med förslagsvis 7 000 rdr;

2:o) att ecklesiastikfondens kapitaltillgångar skulle överlämnas till riksgäldskontoret, mot det att samma kontor därå inbetalade 5 procents ränta till statskontoret, som åter komme att bestrida de årliga utgifterna för lappmarks ecklesiastikstat, samt

3:o) att å tionde huvudtitelns stat skulle uppföras på förslag för ecklesiastikverket 7 000 rdr.

Rikets ständer fattade i enlighet därmed beslut den 30 oktober 1834 (expeditionsutskottets utl. nr 177).

Den 31 december 1834 överlämnade direktionen över ecklesiastikverket till riksgäldskontoret ecklesiastikfondens av skuldförskrivningar bestående kapitaltillgångar, utgörande 67 184 rdr 37 sk. 2 rst, varå fullmäktige i riksgäldskontoret avlämnade kvittens. I samband därmed meddelade Kungl. Maj:t i skrivelse till direktionen den 28 november 1835 närmare föreskrifter rörande verkställigheten av de beslutade åtgärderna. Däri föreskrevs, bl. a., att all slags tidigare särskilt redovisad uppbörd skulle, fr. o. m. uppbördsåret 1835, ingå i specialräkenskaperna i sammanhang med den övriga kronouppbörden och levereras till vederbörande lantränterier såsom statsmedel, bland vilka den skulle hänföras under behöriga inkomsttitlar.

I samband med fondens överflyttning å riksgäldskontoret upptogs den ränta å fondens medel, som årligen skulle utbetalas till statskontoret, i statsverkets inkomstberäkning under rubriken »intressemedel».

Rikets ständers revisorer anmärkte i sin den 2 december 1837 avgivna berättelse om verkställd granskning av riksgäldsverket med avseende å riksgäldskontorets huvudböcker följande.

Det syntes revisorererna, att sådana kapital, som icke kunde utkrävas, utan endast en viss årlig ränta såsom ett anslag erlades, icke borde inräknas bland de kapitalsskulder, vilka ovillkorligen måste återbetalas, utan kunde i räkenskaperna upptagas blott såsom utgående årligt anslag på samma sätt som iakttoges i avseende å det anslag av 200 000 rdr, vilket årligen utginge från riksgäldskontoret till Hans Maj:t Konungen. Enligt denna revisorerernas mening borde från skulderna avräknas lappmarks ecklesiastikfond med ett kapitalbelopp av 67 184 rdr 37 sk. 2 rst, för vilket blott utginge årlig ränta efter 5 procent.

I sin år 1839 avgivna berättelse anförde revisorererna ånyo de i 1837 års berättelse framlagda synpunkterna på förevarande fråga.

Vid riksdagen 1840/41 upptog statsutskottet till behandling spörsmålet om »åtskilliga Riksgälds-Contorets tillgångars och skulders upptagande i Räkenskaperne» (utl. nr 45, p. 10) och förklarade sig böra tillstyrka, att vissa i dessa räkenskaper ännu balanserade skulder och tillgångar — däribland lappmarks ecklesiastikfond — som, fastän de av särskilda anledningar syntes böra tills vidare därstädes fortfarande upptagas, dock sannolikt, vad själva kapitalbeloppen beträffade, antingen alls icke eller endast till någon del komme att gottgöras eller inflyta, måtte varda förda inom linjen i berörda räkenskaper.

Rikets ständer beslöto i enlighet med statsutskottets förslag.

I sin den 14 oktober 1867 avgivna berättelse (s. 120) upptogo riksdagens revisorer frågan om det bland statsverkets ordinarie inkomster i riksstaten under titeln »Intressemedel» redovisade beloppet, 5 000 rdr, samt anförde — efter erinran om 1834 års riksdagsbeslut angående riksgäldskontorets skyldighet att till statskontoret inbetala ränta å ecklesiastikfonden — bl. a.:

Berörda ränteutbetalning syntes lämpligen kunna upphöra såsom innefattande blott en överflödig åtgärd i avseende å medlens fram- och återmitterande mellan ämbetsverken. Därigenom skulle även kunna vinnas den fördelen, att en av de många inkomstitlar, som förekomme i riksstaten och räkenskaperna, kunde upphöra, helst den återstående delen av intressemedlen syntes vara alltför obetydlig att bibehållas såsom särskild inkomstitel, utan torde böra upptagas under »extra medel och uppbörder», vartill intressemedlen syntes kunna hänföras.

I anledning av revisorerernas anmärkning anhöll 1868 års riksdag, med instämmande i revisorerernas uttalande, att Kungl. Maj:t måtte föreslå nästföljande års riksdag att vidtaga åtgärder till vinnande av syftemålet med revisorerernas framställning.

I häröver inhämtat utlåtande tillstyrkte statskontoret bifall till förslaget, »helst följden därav endast skulle bliva att statsfyllnadssumman komme att ökas med ett ifrågavarande ränta motsvarande belopp, varemot ett konto i räkenskaperna kunde försvinna samt en levererings- och uppbördsåtgärd emellan de särskilda ämbetsverken undvikas».

I enlighet med statskontorets hemställan föreslog Kungl. Maj:t riksdagen, att den riksgäldskontoret åliggande skyldigheten att å fonden till statskontoret erlægga ränta måtte upphöra och att i sammanhang därmed hela inkomstiteln Intressemedel måtte uteslutas samt återstående delen av därunder dittills upptagna inkomster i stället ingå bland Extra medel och uppboräder.

Kungl. Maj:ts ifrågavarande av statsutskottet biträdda hemställan bifölls sedermera av 1869 års riksdag.

Revisorernas uttalande. Såsom framgår av vad ovan anförts (jämför även § 23 i den ang. statsverket avgivna berättelsen) överlämnades efter kanslistyrelsens indragning den för bestridande av utgifterna för Lappmarkens ecklesiastikverk samlade fonden — lappmarks ecklesiastikfond — till förvaltning av riksgäldskontoret. Redan år 1840 ansågs, att fondens kapitalbelopp icke kunde ifrågakomma till utbetalning. I över ett sekel har det samma därför i riksgäldskontorets räkenskaper bokförts såsom skuld inom linjen, och någon ränta på dessa medel har icke utbetalats sedan år 1869.

Ecklesiastikfondens medel torde knappast till någon del kunna anses vara av enskild natur, om man ej dit skall hänföra sådana medel som rikskollekter, som må ha influtit till fonden. Skäl synas tala för att den Skytteanska donationen, som utgjorde fondens grundplåt, efter år 1687 i realiteten fortlevat endast till namnet.

Numera har staten helt övertagit kostnaderna för de med ecklesiastikverket förbundna ändamålen. Sålunda avlönas lappmarksprästerna helt i den ordning, som gäller för prästerskapet i övrigt, varjämte åtskilliga utgifter övertagits av församlingarna. I fråga om nomadskolväsendet bestridas av statsmedel icke blott utgifter för avlöning utan även driftkostnader och kostnader för skolbyggnader. Under 1940-talet beviljade sålunda riksdagen till nomadskolebyggnader mellan 3 och 4 miljoner kronor, varav 350 000 kronor beräknades för skolbyggnad i Tärna. Vad beträffar den Skytteanska skolan, som icke tillhör nomadskoleväsendet, bestridas även där samtliga kostnader av statsmedel. 1945 års riksdag anvisade till nybyggnad av skolor för nämnda skola ett belopp av 477 500 kronor.

Då sålunda några donationsmedel av enskild natur icke längre torde ingå i lappmarks ecklesiastikfond samt statsverket i varje fall numera påtagit sig de utgifter, för vilka fonden varit avsedd, anse revisorerna att fonden bör avföras ur riksgäldskontorets räkenskaper.

§ 2.

Vissa å fonden för förlag till statsverket redovisade lånebelopp.

I riksgäldskontorets räkenskaper redovisas under fonden för förlag till statsverket bl. a. följande lån, nämligen rörelsekapital för styrelsen för hantverksskolan i Kristinehamn för blindas (T. 1921, Ufk. V) å 20 000 kronor samt lån till universitetet i Uppsala för anordnande av lokaler m. m. för institutet för högspänningsforskning (R. 1931/32, Ufk. VI 2) å 425 000 kronor.

Beträffande uppkomsten av dessa lån må anföras följande.

Vid 1921 års riksdag beslöts att såsom rörelsekapital för styrelsen för hantverksskolan i Kristinehamn för blinda å tilläggsstat för år 1921 under utgifter för kapitalökning anvisa ett förslagsanslag, högst 50 000 kronor, vilket belopp skulle utgå av tillfälliga lånemedel (prop. nr 2, Ufk. 3; skr. nr 217).

Det av riksdagen sålunda anvisade anslaget utbetalades i januari 1922 till hantverksskolans styrelse av riksgälskontoret, i vars räkenskaper beloppet redovisades under titeln Fonden för rörelsekapital. Av viss anledning återbetalade emellertid skolan omedelbart 30 000 kronor till riksgäldskontoret, varför förlagskapitalet uppgick till 20 000 kronor. Från och med budgetåret 1927/28 överfördes beloppet till Fonden för låneunderstöd.

I statsverkspropositionen till 1932 års riksdag, (Ufk.), föreslog Kungl. Maj:t i överensstämmelse med en av 1931 års lånemedelsrevision verkställd undersökning, bl. a., att för nedskrivning av det i statens produktiva fonder nedlagda lånemedelskapitalet ävensom för täckande av förluster å lånemedelskapital skulle av fonden för statsskuldens amortering tagas i anspråk visst belopp, i vilket ingick jämväl den här ifrågakarande under fonden för låneunderstöd upptagna lånesumman å 20 000 kronor.

Riksdagen biföll emellertid icke det framlagda förslaget under hänvisning, bl. a., till det rådande budgetärt svåra läget.

Vidare medgav 1935 års riksdag, att ett belopp av 10 000 kronor av de utav 1921 års riksdag såsom rörelsekapital för styrelsen för hantverksskolan i Kristinehamn för blinda män anvisade medlen finge under de villkor och bestämmelser i övrigt, Kungl. Maj:t kunde finna skäl föreskriva, användas såsom förlagskapital för upprättande vid institutet och förskolan för blinda å Tomtebodas av en materialdepå för blinda kvinnor (prop. nr 211; skr. nr 346).

Frågan om redovisningen av det till hantverksskolan utlämnade lånet har sedermera vid flera tillfällen varit föremål för behandling. I yttrande över ett av 1936 års utredning angående blinda och dövstumma framlagt förslag till inrättande av en central depå för blindas arbeten, vilket förslag lades till grund för proposition i ämnet (nr 276) till 1938 års riksdag, framhöll statskontoret bl. a., att då det vore avsett att affärsverksamheten såväl vid hantverksskolan i Kristinehamn som vid blindinstitutet (depån för blinda kvinnor) skulle nedläggas i samband med inrättandet av den centrala depån, några särskilda förlagsmedel icke syntes längre bli behövliga vid nämnda undervisningsanstalter, utan kunde dessa medel i sin helhet bli tillgängliga för centraldepån. Härvid vore emellertid att märka, att lånemedel enligt gällande regler för finansiering av kapitalbudgeten icke borde komma till användning för ett ändamål av här ifrågakarande art och att sålunda ifrågakarande till fonden för låneunderstöd hänförliga lånemedelsbelopp å 20 000 kronor i detta sammanhang syntes böra återbetalas till riksgäldskontoret.

I statsverkspropositionen till 1941 års riksdag (V. ht. p. 49) framlade Kungl. Maj:t vissa riktlinjer för depåverksamhetens bedrivande och bestridandet av de därmed förenade kostnaderna. Föredragande departementschefen yttrade därvid bl. a., att vid ett nedläggande av materialdepån vid hantverksskolan i Kristinehamn i dess dåvarande form samt av depån för blinda kvinnors arbeten en summa av i runt tal 105 000 kronor skulle frigöras, varav 20 000 kronor såsom statens lånemedel tidigare redovisats som en fordran på hantverksskolan bland tillgångarna å fonden för låneunderstöd, men sedermera omförts till fonden för förlag till statsverket. Återstoden, 85 000 kronor, utgjordes av hopsparade överskott på verksamheten. Med hänsyn till nödvändigheten av att ett mindre rörelsekapital även i fortsättningen stode till hantverksskolans förfogande för avsättning av den inom själva skolan bedrivna varutillverkningen, förordade departementschefen, att förenämnda belopp av 20 000 kronor i sin helhet finge utnyttjas som rörelsekapital för skolans del. Det hopsparade överskottet, 85 000 kronor, borde enligt departementschefens mening återlevereras till statsregleringen för budgetåret 1940/41 och tillföras titeln »övriga diverse inkomster». Riksdagen anslöt sig i allt väsentligt till Kungl. Maj:ts förslag.

Såvitt revisorerna kunnat konstatera, finnes det lån å 20 000 kronor, som beviljades hantverksskolan i Kristinehamn, icke redovisat i skolans räkenskaper. Icke heller kan det genom beslut av 1935 års riksdag till centraldepån i Tomtebodas överförda lånebeloppet å 10 000 kronor återfinnas i depåns huvudbok.

Beträffande lånet till universitetet i Uppsala för anordnande av lokaler m. m. för institutet för högspänningsforskning må anföras följande.

På grundval av en av tillkallade sakkunniga verkställd utredning framlade Kungl. Maj:t proposition (nr 64) till 1931 års riksdag angående upprättande av ett institut för högspänningsforskning att förläggas till Uppsala och anknytas till Uppsala universitet. Såsom skäl för institutets förläggande till Uppsala framhöllo de sakkunniga bl. a., att ingenjören B. John F. Andersson i förutseende av ifrågavarande forskningsuppgifters stora betydelse redan år 1918 genom en donation till Uppsala universitet velat möjliggöra upprättandet av ett sådant institut som det ifrågasatta i samband med en professur i elektricitetslära med särskild hänsyn till atmosfäriska urladdningar. Enligt ett den 3 maj 1918 dagtecknat gåvobrev hade Andersson för inrättande av ifrågavarande professur samt institution till Uppsala universitet donerat fastigheterna nr 10, 11 och 12 i kvarteret Kåkhusen i Stockholm under villkor att universitetet övertog ansvaret för de penningfordringar, som häftade vid dessa fastigheter. Tillträdet skulle ske den 1 juli 1918. Jämlikt donationsbrevets bestämmelser skulle de donerade medlen fonderas, tills dessa vuxit till ett sådant belopp, att, efter det en sjättedel av årsavkastningen lagts till kapitalet, medel funnes för inrättande och avlönande av professuren, för uppförande av lämplig laboratoriebyggnad med hoställsvåning åt professorn, för inredning och utrustning av laboratoriet samt för beredande av erforderligt årsanslag för arbetena i detsamma. En-

ligt vad de sakkunniga meddelat, uppginge det då tillgängliga kontanta kapitalet till ca 200 000 kronor, vartill komme värdet av två icke försålda fastigheter i Stockholm. Då värdet av de senare uppskattades till 400 000 à 500 000 kronor skulle fondens totala belopp vid nämnda tillfälle uppgå till ca 600 000 à 700 000 kronor. Av vissa utav de sakkunniga gjorda beräkningar framginge, att sistnämnda belopp ej vore tillräckligt för institutionens upprättande och drift, men att universitetet om ca tio år skulle vara i stånd att uteslutande med fondens medel driva institutet.

I förenämnda proposition 1931:64 anförde föredragande departementschefen, bl. a., att med hänsyn till de tungt vägande skäl, som anförts för ett fortsättande och utvidgande av de dittills med framgång bedrivna undersökningarna på området, han funnit sig böra tillstyrka de sakkunnigas förslag, att man ej skulle invänta den tidpunkt, då den Anderssonska donationen bleve i stånd att helt bekosta de med institutets uppförande och drift förenade kostnaderna, utan att åtgärder borde vidtagas för att snarast möjliggöra ett förverkligande av planerna på ett högspänningsinstitut.

Beträffande sättet för bestridande av kostnaderna för institutionen hade de sakkunniga föreslagit, att nödiga personal- och driftskostnader skulle uppföras å allmänna indragningsstaten, varjämte för uppförande samt inredning och utrustning av institutionsbyggnaden — för en beräknad kostnad av i runt tal 425 000 kronor — ett engångsanslag skulle beviljas. Departementschefen anslöt sig till de sakkunnigas förslag beträffande personal- och driftskostnader. Engångskostnaderna för institutionsbyggnadens uppförande m. m. borde enligt departementschefens mening bestridas av lånemedel. Härför talade främst, att det under dåvarande statsfinansiella förhållanden vore förenat med stora svårigheter att på annat sätt å budgeten bereda plats för ett så betydande belopp som det, varom här vore fråga. Om det erforderliga beloppet utginge såsom ett lån till Uppsala universitet, underströkes vidare det förhållandet, att det här endast gällde en tillfällig försträckning i avvaktan på att donationen hunnit växa i erforderlig grad. — I enlighet med departementschefens hemställan föreslog Kungl. Maj:t riksdagen bl. a. att till lån till universitetet i Uppsala för uppförande, inredning och utrustning av lokaler för institutet för högspänningsforskning å riksstaten för budgetåret 1931/32 bland utgifter för kapitalökning under rubriken »Fonden för förlag till statsverket» anvisa ett reservationsanslag av 425 000 kronor att utgå av lånemedel under förutsättning att, så snart ske kunde, de genom ovanberörda donationsbrev till universitetet i Uppsala överlämnade medlen användes ej mindre till återbetalning av nämnda lån än även till bestridande av avlöning för innehavare av den föreslagna professuren ävensom övriga med institutets verksamhet förenade kostnader. Riksdagen biföll propositionen.

Fonden uppgick den 30 juni 1948 till 1 045 548 kronor, varvid avkastningen uppgick till 33 400 kronor. Institutets årliga kostnader för drift och materiel m. m. uppgå för närvarande till ca 100 000 kronor.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 8 oktober 1948 har föreståndaren för institutet för högspänningsforskning professorn H. Norinder bl. a. hemställt, att av de senaste fyra årens behållna avkastning av fonden ett belopp av 130 000 kronor måtte få disponeras för täckande av kostnader för uppförande av en särskild byggnad vid institutet, närmast avsedd för åskledarkontrollanstaltens lokalbehov. I samband härmed har även hemställts dels att universitetet måtte befrias från återbetalningsskyldighet av berörda lån å 425 000 kronor, dels att Kungl. Maj:t måtte föreskriva att den årliga avkastningen av fonden sedan viss del lagts till fondens kapital, må disponeras för forsknings- och utredningsuppgifter inom högspänningsområdet.

Revisorernas uttalande. Förhållandena i avseende å det hantverksskolan i Kristinehamn beviljade lånet å 20 000 kronor synas revisorerna högst oklara. Enligt 1935 års riksdags beslut skulle av nämnda lån 10 000 kronor användas såsom förlagskapital för upprättande vid institutet och förskolan för blinda å Tomtebodas av en materialdepå för blinda kvinnor, varför sålunda hantverksskolans återstående skuld å lånet skulle utgöra 10 000 kronor. Varken hantverksskolan eller nämnda materialdepå har i sina räkenskaper redovisat respektive lån, medan däremot i riksgäldskontorets räkenskaper hantverksskolan alltjämt anges ansvarig för den ursprungliga lånesumman å 20 000 kronor. Vad som beträffande lånet anförts i samband med behandlingen av frågan om förlagskapital till centraldepån för blindas arbeten synes revisorerna icke heller vara ägnat att bringa klarhet i frågan om fördelningen av lånet eller ansvarigheten för detsamma. Huru härmed än må förhålla sig anse revisorerna, att några skäl icke längre föreligga att i riksgäldskontorets räkenskaper balansera denna fordran, som uppstått redan år 1922, utan böra åtgärder vidtagas för att få lånebeloppet avfört ur desamma.

Vad sedan angår det i samma räkenskaper bokförda lånet till universitetet i Uppsala för anordnande av lokaler m. m. för institutet för högspänningsforskning har den verkställda utredningen givit vid handen, att någon återbetalning från den för ändamålet avsedda donationsfonden inom överskådlig tid knappast torde vara att förvänta. Med hänsyn härtill synes det revisorerna böra utredas huru med denna fordran för framtiden skall förfaras.

I detta sammanhang vilja revisorerna framhålla önskvärdheten av att en undersökning verkställas, om icke andra under fonden för förlag till statsverket bokförda lånefordringar kunna regleras.

§ 3.

Riksgäldskontorets räkenskaper.

Revisorerna ha vid granskningen av riksgäldskontorets huvudbok för budgetåret 1947/48 med därtill hörande verifikationer icke funnit anledning till annan erinran eller uttalande än som anföres under §§ 1 och 2.

§ 4.

Fullmäktiges protokoll.

Revisorerna ha vid läsningen av fullmäktiges protokoll för tiden efter den 9 januari 1948 icke funnit anledning till erinran eller annat uttalande.

§ 5.

Angående ansvarsfrihet för fullmäktige.

Till fullgörande av föreskriften i 26 § av gällande instruktion få revisorerna sluttigen anmäla, att revisorerna för sin del tillstyrka, att ansvarsfrihet för förvaltningen av riksgäldskontoret under den tid, denna revision omfattat, må fullmäktige i nämnda kontor beviljas.

Sifferuppgifterna.

För riktigheten av de i denna berättelse förekommande sifferuppgifter ansvarar den sekreterare, som under revisorernas granskning av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning varit hos revisorerna anställd.

Jämligt gällande instruktion kommer denna berättelse att tillställas fullmäktige i riksgäldskontoret.

Stockholm den 15 december 1948.

GUST. BJÖRKMAN	DAVID NORMAN	IVAN PAULI
GUST. MOSESSON	GUST. HELLBACKEN	AUG. SPÅNGBERG
J. W. MÅRTENSSON	IVAR PETTERSSON	GUSTAF KARLSSON
MARTIN SKOGLUND	EBON ANDERSSON	JOHN GUSTAVSON

/ Al Vanner.

Fullmäktiges i riksgäldskontoret

yttrande med anledning av riksdagens revisorers uttalanden angående Lappmarks ecklesiastikfond m. m.

Till Riksdagen.

Med anledning av revisorernas under §§ 1 och 2 gjorda uttalanden få fullmäktige anföra följande.

Fullmäktige ha icke något att erinra mot revisorernas uppfattning att *Lappmarks ecklesiastikfond*, som för närvarande med ett belopp av kr. 100 777: 16 redovisas bland svenska statens inom linjen förda skulder, avföres ur riksgäldskontorets räkenskaper. Härför fordras riksdagens beslut.

Frågan om avförande av den i riksgäldskontorets räkenskaper bokförda fordran å kr. 20 000: — för *rörelsekapital till hantverksskolan i Kristinehamn* är beroende på om hantverksskolan i fortsättningen behöver rörelsekapital utöver de löpande inkomstmedel, som stå till skolans förfogande. Så sent som i statsverkspropositionen till 1941 års riksdag föreslog chefen för socialdepartementet, att ovannämnda belopp å 20 000 kronor i sin helhet finge utnyttjas som rörelsekapital för skolans del. Vid dåvarande tidpunkt hade det varit möjligt att till riksgäldskontoret återbetala medlen, som då kunde ha tagits från det överskott å 85 000 kronor, som återlevererades till statsregleringen för budgetåret 1940/41.

Medel, som anvisas å fonden för förslag till statsverket äro att betrakta som förskott, vilka så snart ske kan skola återbetalas eller ersättas till riksgäldskontoret. Då tidpunkten för återbetalning till riksgäldskontoret av det till hantverksskolan år 1922 utbetalda rörelsekapitalet med hänsyn till departementschefens ovannämnda ställningstagande år 1941 synes oviss, kan ifrågasättas om rörelsekapitalet fortfarande skall redovisas å fonden för förslag till statsverket. I likhet med revisorerna anse fullmäktige åtgärder böra vidtagas för beloppets avförande ur riksgäldskontorets räkenskaper. För att detta skall kunna ske måste beloppet antingen återbetalas, avskrivs eller överföras till annan fond. För egen del finna fullmäktige lämpligast, att beloppet avskrivs med anlitande av de medel, som från driftbudgeten avsatts till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster. Emellertid synes det önskvärt att, innan avskrivning sker, frågan om beloppets bokföring hos hantverksskolan klarlägges genom Kungl. Maj:ts försorg.

Vad angår lånet till universitetet i Uppsala för anordnande av lokaler m. m. för institutet för högspänningsforskning anse fullmäktige, att lånet skulle kunna avskrivas. Det torde emellertid ankomma på Kungl. Maj:t att företaga den ytterligare utredning, som revisorererna ifrågasatt, och fatta beslut i ärendet.

Revisorererna ha framhållit önskvärdheten av att en undersökning verkställas, om icke *andra under fonden för förslag till statsverket bokförda lånefordringar* kunna regleras. Denna uppfattning delas av fullmäktige. I den mån det kan ankomma på riksgäldskontoret att taga initiativ härutinnan, komma fullmäktige att hos vederbörande myndighet göra de framställningar, som kunna påkallas för nedbringande av de under förlagsfonden redovisade fordringarna.

Stockholm den 4 januari 1949.

ANDERS ÖRNE

AXEL LINDQVIST

ARTUR RYBERG

KARL MAGNUSSON

ERNST ERIKSSON

AXEL STRAND

ELON ANDERSSON

/ Torsten Bjerlöv.